

6D071100 – Геодезия мамандығы бойынша философия докторы (PhD) ғылыми дәрежесін алу үшін ұсынған Назгуль Серікқызының Доненбаеваның «Карьер беткейлерінің орнықтылығын геомониторингтеудің геодезиялық әдістерін жетілдіру» тақырыбына жазған диссертациясына ғылыми кеңесшінің

ШКІРІ

Диссертациялық жұмыстың ғылыми мәні. Игерілетін таужыныстардың массивінде туындайтын геомеханикалық үрдістерді геомониторингтеу әдістерін жетілдіру мақсатында заманауи жоғары дәлдікті геодезиялық аспаптарды қолдана отырып, өлшеу тәсілдерін ұсыну арқылы кен орынның қауіпсіздігі мен игеру тиімділігін жоғарылату болып келеді. Диссертациялық жұмыс бойынша зерттеу жұмысы аясында Қ.И. Сәтбаев атындағы ҚазҰТЗУ-нің «Маркшейдерлік іс және геодезия» кафедрасының 2020-2022 жылдар аралығында жүргізген АР 08053410 «Техногендік төтенше жағдайлардың алдын алу үшін таужыныстары массивінің жай-күйін болжау мен бағалаудың инновациялық әдістерін әзірлеу» атты Білім және Ғылым министрлігінің грантық қаржыландыру жобасында зерттеу жұмыстарын орындауым жұмыстың өзектілігін көрсетеді.

Таужыныстардың орналасу тереңдігіне байланысты беріктік қасиеттерінің өзгерісі, геофизикалық өлшеулердің дәлдігіне әсер ету факторларын анықтау және олардың өнімділігі, карьер беткейінің орнықтылығын болжау әдістері туралы жаңа ғылыми білім алынғандығы.

Қорғалатын ғылыми қағидалары:

1. Логарифмдік тәуелділік бойынша таужыныстардың орналасу тереңдігіне байланысты мықтылық қасиеттері өзгереді.

2. Геодезиялық өлшеулердің дәлдігі мен өнімділігіне және карьердің беткеймаңы массивтерінің деформациялық үрдістерінің параметрлерін анықтаудың жеделдігіне орындаушы маманның біліктілігі, өлшеу әдістері, сыртқы орта және ең негізгісі аспапты центрлеуі болып табылады. ал аспапты орнату конструкциясын жетілдіру арқылы центрлеу қателігін 2 есе азайтады, бұл өлшеу дәлдігі мен өнімділігін едәуір арттырады, адамзаттық және техникалық факторлардың әсерін азайтады.

Диссертациялық жұмысының практикалық маңыздылығы: техникалық шешімдер мен геомониторингтеу әдістерін негіздеуге карьер беткейінің орнықтылығына байланысты кенорында тау-кен жұмыстарының тиімділігі мен қауіпсіздігін жоғарылататындығы.

Ғылыми қағидалары мен қорытындылардың негізділігі және сенімділігі:

Зерттеу нәтижелері, таужыныстардың мықтылық қасиетінің тереңдікке байланысты өзгерісін зерттеу, сондай-ақ жоғары дәлдікті аспаптарды мәжбүрлеп центрлеудің жердегі пунктсінің конструкциясы жетілдірілді және Ақжал кенорында қолданыс табуымен қатар, Қ.И. Сәтбаев атындағы Қазақ Ұлттық Техникалық Зерттеу Университетінің «Маркшейдерлік іс және геодезия» кафедрасының «Геомеханика» пәнінің оқу үрдісіне енгізілді және актімен расталды.

Доненбаева Назгуль Серікқызының диссертациялық жұмысы: кіріспеден, 4 тараудан, қорытындыдан, пайдаланылған әдебиеттер тізімінен және қосымшалардан құрылған. Жұмыстың көлемі: 125 беттерден, 63 суреттерден, 13 кестелерден тұрады.

Диссертациялық жұмыстың өзектілігі, ғылыми жаңалығы және практикалық маңыздылық тұрғысынан кандидаттық диссертацияларға қойылатын талаптарды қамтиды.

Доненбаева Назгуль Серікқызының жеке басына келсек, білімді, ұқыпты, алдына қойылатын ғылыми-практикалық тапсырмаларды ұқыпты және белсенді атқаратындығы, студенттер мен оқытушылар арасында беделді, еңбекқор.

Диссертациялық жұмысты даярлау барысында Доненбаева Н.С. докторант өзін сауатты, ізденгіш, мемлекеттік тілді жетік біледі, ғылыми-практикалық зерттеулерді дербес жүргізе алатын маман ретінде көрсете алды.

Қорытындылай келсек, докторант Доненбаева Назгүл Серікқызының ғылыми жұмысын Қазақстан Республикасының ғылым және жоғары білім министрлігінің докторлық диссертацияларға қойылатын талаптарына сай келетінін айта келе, жұмысты Диссертациялық кеңесте қарауға ұсынамын.

Докторанттың ғылыми кеңесшісі:

**техника ғылымдарының кандидаты,
каум. профессор**

Г.М. Кыргызбаева

Подпись: Г.М. Кыргызбаева
Заменил: Главный менеджер Горно-металлургического института
им. О.А. Байконурса НАО «КАНИПУ» им. К.И. Сатпаева
Черемисина Д.
ФНО подпись, дата

